

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Štěpánka Ochránová

Název práce: Čína v Arktidě: Hodnocení postojů arktických států k rostoucí čínské přítomnosti

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Ve své práci se Štěpánka Ochránová věnuje zájmu ČLR o arktickou oblast a hodnotí, jak na narůstající zájem Pekingu reagují arktické státy. Cílem práce je "identifikovat přítomnost a strategii Čínské lidové republiky v regionu a zhodnotit postoje vůči ní od jednotlivých arktických států, tedy Ruska, Kanady, Spojených států amerických, Finska, Švédska, Norska, Dánska (Grónska) a Islandu." Autorka hodnotí a porovnává postoje "jednotlivých arktických zemí, zastoupených v tzv. Arktické radě (Arctic Council), vůči čínské přítomnosti v arktickém regionu". Hlavní výzkumnou otázkou je: "Jak vnímají členské státy Arktické rady zvyšující se zájem Číny o tuto oblast?" (s. 14)

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Ve své práci autorka zkoumá postoje jednotlivých členů Arktické rady vůči čínským snahám o pronikání do arktické oblasti. Čínský zájem na regionu definuje primárně z geopoliticko-ekonomického pohledu - transportní trasy vedoucí přes Arktickou oblast pro ČLR představují významnou časovou i finanční úsporu pro čínský mezinárodní obchod. Zároveň však mnohé arktické státy na čínský zájem o oblast hledí se skepsí. Autorka se zaměřuje na období 2017 až 2023 - a zkoumá tedy vzájemné vztahy v kontextu geopolitických změn - konkrétně změny v americké zahraniční politice vůči Číně během prezidentství Donalda Trumpa, a v kontextu ruské invaze na Ukrajinu, která upevnila vazby mezi Moskvou a Pekingem. Autorka vychází z obsahové analýzy množství především primárních zdrojů (projevy, strategické dokumenty), které doplňuje o zdroje sekundární.

Autorka po krátkém úvodu nejprve vysvětluje význam Arktidy jako důležité námořní cesty pro světový obchod a identifikuje hlavní aktéry. V další kapitole pak autorka popisuje, jak jednotliví aktéři vnímají čínskou přítomnost v regionu - jestli ji vidí jako příležitost, konkurenci či hrozbu. V této kapitole by čtenář ocenil jasnější grafické rozdělení aktérů do skupin dle vnímání aktivit ČLR v regionu (pozitivní, neutrální, negativní). Autorka v této kapitole analyzuje výroky jednotlivých vlád vůči čínské přítomnosti, účast či neúčast na summitech o Arktické oblasti, které ČLR pořádá, a následně pak spolupráci s Pekingem na různých projektech v Arktiku. V neposlední řadě pak autorka zkoumá, jaký vliv by na spolupráci či nespolečenství mohl mít vzájemný obchod jednotlivých aktérů s ČLR - autorka předpokládá, že závislost na obchodu s ČLR může mít dopad na spolupráci či nespolečenství s Pekingem i v oblasti Arktiku. V poslední kapitole se pak autorka již věnuje diskusi, kde se pokouší o srovnání postojů jednotlivých států vůči čínské přítomnosti v Arktické oblasti. Tato kapitola ale víceméně shrnuje jen závěry z kapitoly předchozí - a autorka seřazuje jednotlivé státy podle toho, jestli roli ČLR v Arktiku vnímají jako příležitost, neutrálně či jako hrozbu.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Po jazykové a formální stránce práce splňuje nároky kladené na bakalářské práce - jen místy se objevují drobné překlepy (s. 20: Atlantský místo Atlantický oceán), drobné gramatické chyby či anglicismy. Místy se objevují nepřesnosti - např. na s. 21 autorka hovoří o “vypuknutí války mezi Izraelem a Palestinou”, byť asi vhodnější by bylo použít označení “válka mezi Izraelem a palestinským hnutím Hamás”. Přehled použité literatury by bylo vhodné anotovat, chybí kritické zhodnocení použitých zdrojů.

4. Prohlašuji, že jsem se seznámila s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly:

Podle výsledku kontroly Theses.cz je celková podobnost 3 procent, jedná se tedy o originální práci.

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Práce se věnuje aktuálnímu tématu a nabízí zajímavý vhled do proměn a rozdílů vnímání ČLR mezi jednotlivými členy Arktické rady, který autorka popisuje na úrovni obchodní výměny (potažmo míře závislosti na obchodu), participaci na summitech pořádaných ČLR (např. Belt and Road Forum) a v neposlední řadě na úrovni spolupráce přímo v arktické oblasti. Práce také zohledňuje také proměnu postojů některých aktérů v reakci na čínsko-ruskou spolupráci po invazi Ruska na Ukrajinu. Samotný text je čtivý, jen se domnívám, že pro pochopení popisovaných fenoménů by čtenář jistě ocenil mapu námořních cest v oblasti Arktidy a mapu jednotlivých aktérů, kteří mají v regionu teritoriální zájmy. Zároveň mi v práci chybí alespoň stručný popis strategie či politiky ČLR vůči regionu, z kterých by bylo zřejmé, jak samotná ČLR definuje své zájmy a roli v regionu (ČLR sebe sama definuje jako “Near-Arctic State”) a jak Polar Silk Road zapadá do širšího konceptu BRI.

Kritéria samotné komparace nejsou dostatečně dobře stanovena a autorka nejde dostatečně do hloubky politik jednotlivých aktérů v regionu. Výsledkem je spíše obecný popis postojů jednotlivých států, ale vlastně se nedozvídáme, jaký dopad mají rozdíly v pohledu na roli ČLR v Arktické oblasti na samotné fungování Arktické rady. To může být způsobeno i samotnou výzkumnou otázkou, která je také poměrně obecná, a také zahrnutím příliš velkého množství států - hlubší analýza jejich postojů je omezena rozsahem bakalářské práce.

Oceňuji autorčinu práci s primárními prameny - seznam použité literatury je poměrně obsáhlý.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- Jaké možné dopady může mít rostoucí čínská přítomnost v Arktidě na environmentální politiky a ochranu přírody v regionu, a jak na tyto výzvy reagují arktické státy?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA
(A-F):

Práce Štěpánky Ochránové splňuje nároky kladené na bakalářské práce, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji známku C.

Datum: 30. května 2024

Podpis: Jana Sehnálková

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.